

ЯК І ЧИМ ЖИВЕ СВИНАРСТВО В УКРАЇНІ?

Упродовж 2015-го українське свинарство пережило чимало знакових подій: і непростий початок року із здоров'ям кормів через валютні колізії, і зниження попиту на свинину, і поживлення експортної активності, і поширення АЧС. Про те, з яким доробком завершили виробники свинини три квартали року, читайте у статті далі.

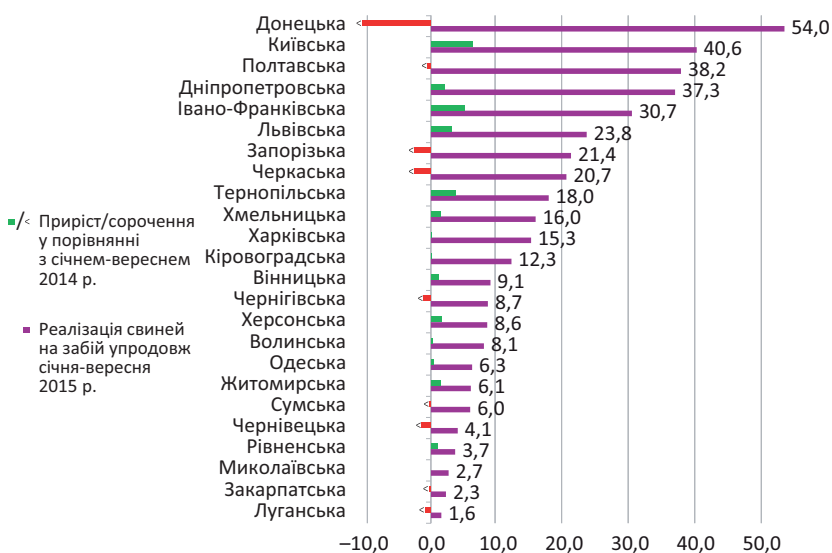
Хоча важкий початок року похитнув впевненість свинарів у безхмарності майбутнього, а поширення африканської чуми свиней країною і, зокрема «вибух» на великотоварній фермі, змусив багатьох невеличких виробників свинини замислитися, чи готові вони продовжувати свою справу, не зважаючи на ризики та необхідність вкладати кошти у посилення заходів біобезпеки. Проте, панічні настрої виявилися досить швидкоплинними і поки не спричинили масового виходу свинарів із галузі. Доказом цього є приріст промислового поголів'я, яке по відношенню до початку жовтня минулого року зросло на 1,1% чи на 40,2 тис. голів. Найактивніше в цьому напрямку розвивалися сільськогосподарські підприємства Полтавської (+36,4 тис. голів), Львівської (+29,6 тис. голів), Івано-Франківської (+21,1 тис. голів) та Харківської (+18,2 тис. голів) областей. Збільшення промислового поголів'я у цих регіонах перекрило відчутне скорочення числа свиней на свиногосподарствах Дніпропетровщини (-33,1 тис. голів), Донеччини (-55,6 тис. голів) та Київщини (-14,6 тис. голів).

З іншого боку, відзначається скорочення числа свиней на присадибних ділянках, яке вже торкнулося майже всіх областей (за винятком Вінницької та Львівської). Так, у господарствах такої категорії число утримуваних свиней у порівнянні із початком четвертого кварталу минулого року скоротилося на 260 тис. голів чи на 6,2% у порівнянні з відповідним періодом минулого року. В результаті цього загальна чисельність свиней станом на 1 жовтня скоротилося на 2,8% у порівнянні з показником минулого і становить 7,76 млн голів.

За 9 місяців 2015-го зросли і обсяги вирощування свиней, і обсяги реалізації на забій: на 1,8% та 2,0%, відповідно. Тож із 426,7 тис. т отриманого приросту живої ваги на бійні сільськогосподарські підприємства відправили 92,7% чи 395,6 тис. т. Зростанню останнього найактивніше сприяло збільшення реалізації свиней на забій у Київській (+18%) та Івано-Франківській областях (+20%). Проте позитивний вплив на приріст цього показника мало нарощення обсягів забою на 37% у Рівненській області та на чверть на Тернопільщині. Близько половини із загальних обсягів забою забезпечили сільськогосподарські підприємства із п'ятірки областей-лідерів свинарства. Тож не дивлячись на помітне зниження активності забою у Донецькій області та дещо нижчі показники на Полтавщині, загальний внесок топ-5 областей у виробництво свинини перевищили результати січня-вересня 2014 року.

Покращуються і якісні показники українського промислового свинарства. Окрім середньодобових приростів на вирощуванні, відгодівлі та нагулі, які у порівнянні із 2014-м збільшилися на 1,5% (до 480 г/день), зростає і багатоплідність. Так, за січень-вересень у середньому від 100 основних свиноматок надійшло 1,55 тис. поросят проти 1,49 тис. голів торік.

Хоча загалом у свинарстві спостерігаються позитивні тенденції, АЧС не пройшла стороною і вплинула на ситуацію в галузі. Зокрема, за три чверті року падіж

свиней злетів на 37,6%. Зменшення цього показника відзначається лише у 7 регіонах, тоді як у Київській області він зріс майже в 4 рази, у Харківській – у два рази, а у Луганській – у півтора.

Що стосується цінової ситуації на ринку живця свиней, то цьогоріч відбувся значний підйом у порівнянні з попередніми роками. Основна причина цього – девальвація національної валюти, яка значно збільшила витрати на корми, а значить і ціну закупівлі живця. Загалом цінові тенденції у цьому сегменті цілком вписувались у сезонні особливості, хоча деякі зміни були нехарактерними. Зокрема, коливання цін на живець цього року «поспішають»: усі цінові піки і спади відповідають традиційним, проте стаються значно раніше. Зокрема сезонне просідання цін другої половини року на ринку живця розпочалося на 1,5 місяці раніше своїх традиційних часових рамок.

Зазначимо також, що підйоми цін за аналізований період характеризується більшою пологістю. Основним чинником, що дестимулює зростання цін, став низький рівень платоспроможного попиту на свинину. З іншого боку, у 2015-му більш вагомий вплив на ціноутворення на ринку живця мала зовнішня торгівля. Саме активні поставки свинини до РФ улітку спричинили відчутне здороження свинини на фоні нижчої її пропозиції через спекотні погодні умови.

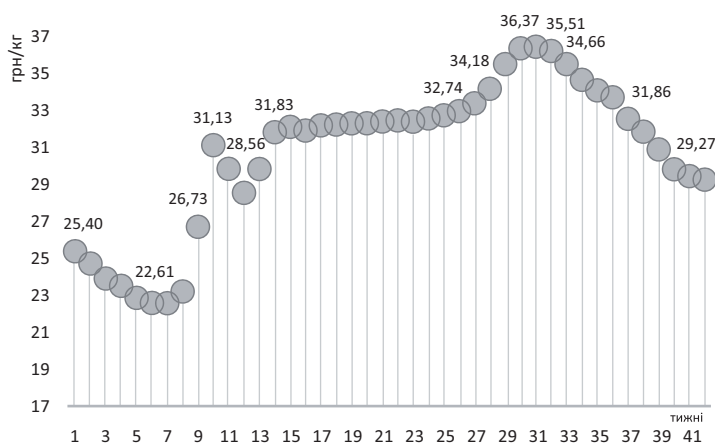
Тож загалом за три квартали 2015-го експорт свинини з України склав 21,5 тис. т, а його вартість склала 44,9 млн дол. США. Кількісні обсяги поставок у 2,3 рази вищі за результати зовнішніх поставок у минулому році, а також перевищують річні підсумки експорту української свинини у 2012-му. Упродовж вересня зовнішні поставки свинини дещо реабілітувались у порівнянні з серпнем: за місяць закордон поставили трохи менше 2 тис. т свіжого, охолодженого та мороженого м'яса свиней (код УКТ ЗЕД 0203).

Надходження імпортової свинини до України за дев'ять місяців у десять разів поступаються обсягам поставок з-за кордону упродовж 2014-го. Тож зовнішня торгівля свининою покращила зовнішньоторгове сальдо України на 37,6 млн дол. США.

Як і попередньо, основна маса української свинини (97%) направлялася до РФ, куди упродовж вересня поставили продукції загальною вартістю у 3,8 млн дол. США. Проте невеликі партії відправлялися до Молдови та Вірменії, потік поставок куди упродовж звітного місяця склав 38 тис. дол. США та 37 тис. дол. США, відповідно. Імпортна продукція протягом вересня надходила із Нідерландів (загальна вартість поставок 336 тис. дол. США) та Німеччини (295 тис. дол. США).

Що стосується основного споживача української свинини на глобальному ринку, деякі трейдери пояснюють зниження експорту до РФ значним зниженням цін на свинину у цій країні.

Нагадаємо, що можливість експортувати м'ясо свиней до Північної сусідки нині мають 9 переробних підприємств (два з них знаходяться у Донецькій області). Один з основних експортерів на разі знаходиться на режимі посиленого контролю, а ще поставки свинини з одного переробного підприємства на Рівненщині були тимчасово призупинені з 4-го жовтня.

Як зазначалося попередньо, неабиякий вплив на галузь мало і поширення АЧС. Саме виявлення цієї хвороби на ВАТ «АК «Калита» викликав панічні настрої серед виробників свинини, запустив нисхідний рух цін, слугував однією з передумов зниження активності експортної торгівлі свининою. Вимушений «вихід з гри» вагомим гравцем ринку свинини міг би помітно скоротити пропозицію на живця, проте збільшення забою через психологічні чинники (маленькі свиногосподарства, боячись втратити все, поступово скорочують чи вирізають поголів'я) компенсує такі втрати.

Отже, основними проблемами українських свинарів у 2015-му є:

- девальвація та ризик її поглиблення;
- необхідність посилення біобезпеки у зв'язку з поширенням АЧС;
- слабкий попит на свинину через низьку платоспроможність населення;
- концентрація уваги на РФ як на основному експортному ринку для української свинини.

Якщо перші дві проблемами вітчизняний виробник свинини вирішити не може, то іншу пару варто сприймати як передумови до вдосконалення і розвитку. Більш пильний догляд за рівнем біобезпеки на фермах у майбутньому допоможе економити на вирішенні проблем зі здоров'ям свинок, а відкриття нових експортних напрямків із більш привабливими цінами на свинину слугуватиме підтримкою цінам внутрішнього ринку.

Олександра БОНДАРЬКА,
аналітик Асоціації свинарів України

